

zanimiv doprinos k pojasnitvi teh problemov. V prvem delu se v kratkih obrisih obravnavajo bistvo, metode in cilji načrtnega gospodarstva, zlasti politike cen, pri čemer se tudi prikazuje politika cen v zvezi z njenimi gospodarsko-političnimi sestavinami. Vsebina drugega dela knjige je sistematičen prikaz prava in organizacije cen v evropskih državah. V tretjem delu pa se citirajo teksti posameznih važnejših zadevnih zakonov, uredb itd. evropskih držav. Glede bivše jugoslovanske zakonodaje se omenja predvsem uredba o pobijanju draginje in brezvestne spekulacije iz leta 1959. O njej se pravilno poudarja, da tvori zakonito podlago za vposeganje države v vprašanje cen. Nadalje se citira tudi znana uredba o kontroli cen z dne 5. februarja 1940, ki je izšla na podlagi prvoomenjene uredbe. Niso pa niti omenjene številne druge uredbe, ki so bile izdane še potem, zlasti ne uredba o kontroli cen na drobno z dne 29. avgusta 1940 in končno tudi ni omenjena brezdvoma najvažnejša uredba o cenah z dne 12. marca 1941, s katero se prepoveduje v notranjem prometu vsako zvišanje cen blagu, kakor tudi cen za prevoz potnikov in blaga. Ta uredba nudi zlasti v kriminalno političnem pogledu glede na njene visoke kazenske sankcije važno zaščito pred nedopustnim prekoračenjem cen posameznih vrst blaga.

Dr. Lučovnik.

Dr. Bajič Stojan: Bibliografija o jugoslovanskem delovnem pravu od 1919 do 1. aprila 1941. Str. 58.

Mjesečnik 1941, br. 9. Zagreb.

Dr. Polec Janko: Dr. in dr. h. c. Metod Dolenc. Posebni odtis iz Glasnika Muzejskega društva za Slovenijo, 1941, XXII, št. 3—4. Str. 4.

Dr. Trofenik Rudolf: Kazniva dejanja zoper narodno gospodarstvo. Posebni odtis iz Časa, 1941, XX, št. 7—8. Str. 18.

Razne vesti.

Kronika Društva „Pravnik“. Na dan 26. novembra 1941 je priredilo društvo komemoracijo za umrlim predsednikom in častnim članom, univ. profesorjem dr. in dr. h. c. Metodom Dolencem. V mestni posvetovalnici, ki jo je okrasila z zelenjem in pokojnikovo sliko na črnem ozadju ljubljanska občina, se je zbralo številno občinstvo, pripadajoče vsem pravniškim slojem. Žalno slovesnost je otvoril društveni podpredsednik vseuč. profesor dr. Sajovic in omenil, da proslavlja društvo kot osrednja slovenska pravniška ustanova pokojnikovo delo, kajti Metod Dolenc je bil nad štirideset let član „Pravnika“ in so vsa njegova dela, ki kažejo njegovo vsestransko pravniško delavnost in utemeljujejo njegovo slavo, izšla v tej dobi. Posameznih strok Dolenčevega delovanja so se spominjali v daljših govorih: Vseuč. profesor dr. Janko Polec je prikazal Dolenca kot pravnega zgodovinarja, zlasti njegovo rast od začetkov do epohalne Pravne zgodovine za slovenko ozemlje in Gorskih bukev. Njegov spominski govor je izšel, s predrugačnim uvodom, v št. 3—4 Glasnika Muzejskega društva za Slovenijo 1941 in ga v posebnem odtisu prilagamo pričujočemu snopiču „Slovenskega Pravnika“. Kasacijski sodnik in privatni docent dr. Avgust Munda je govoril o Dolencu kot kriminalistu. Podal je zaokrožen pregled Dolenčevega gledanja na načelna vprašanja iz ka-

zenskega prava. Govor bo priobčen v prihodnjem snopiču „Slovenskega Pravnika“. Kot tretji govornik se je spominjal odvetniški pripravnik dr. Lev Svetek Dolenca kot akademskega učitelja; očrtal je posebno zanimanje in skrb pokojnikovo za akademsko mladino. Zadnji je govoril namestnik drž. tožilca Branko Goslar. Predočil je poslušalcem Dolenca kot dolgoletnega društvenika, odbornika in predsednika, poklical še enkrat v spomin pokojnikove velike zasluge za društvo, prikazal Dolenca tudi kot človeka, prijatelja in ljubitelja narave. — Društvu so pristopili naslednji novi člani: Dr. Mihelak Jože, profesor na trgovski akademiji v Ljubljani, dr. Svetek Lev, odvetniški pripravnik v Ljubljani, dr. Uršič Andrej, bančni uradnik v Ljubljani, Žibert Viktor, diplomirani pravnik v Ljubljani.

Spisi vseuč. profesorja Stanka Lapajnet. V spominski knjigi „Zgodovina slovenske univerze v Ljubljani do leta 1929“ je navedel prof. Lapajne sam 58 del, ki jih je bil priobčil dotlej. Potem je napisal še naslednje razprave in članke:

39. Kolizijske norme mednarodne kupoprodaje (premičnin). Slov. Prav. 1929. — 40. Spori o osnovnih pojmih zastaranja. Zbornik znanstvenih razprav VII. — 41. Pripombe k naši in moderni posestni zaščiti. Slov. Prav. 1930. — 43. Pogodbena nezvestoba. Slov. Prav. 1931. — 44. La lex loci laesionis comme règle de conflit des lois en matière de prescription en droit international, Annuaire de l'Association Yougoslave de Droit international 1931. — 45. Nove pravice naših aytorjev. Čas 1931. — 46. Lex loci laesionis jako kolizní norma v mezinárodním právu promlčecím. Právní Obzor 1932. — 47. Vývoj a nynější uprava občanského práva v Jugoslavii. Právní Obzor 1933. — 48. Zastaranja po pravni redih slovanskih držav. Slov. Prav. 1933. — 49. Regresni zahtevki našega državljskega prava. Zbornik IX. — 50. Izenačenje mednarodnega privatnega in procesnega prava v slovanskih državah. Slov. Prav. 1933. — 51. Spori za mejo. Zbornik X. — 52. Razvoj in sedanje stanje našega državljskega prava. Ljubljana 1934. — 53. Le droit international privé en matière d'adoption. Annuaire de l'Association Yougoslave de Droit international, 1934. — 54. Potreba nove tožbe (odvzetne, actio tollendi). Slov. Prav. 1934. — 55. Spori v pogledu zročne zveze. Zbornik XI. — 56. Contribution à une Union slave de Droit international privé en matière de contrats. Revue critique de Droit international, 1934, tudi Ljubljana 1935. — 57. Civilnopravna zakonodaja kraljevine Jugoslavije v letu 1934. Slov. Prav. 1935. — 58. Izenačenje mednarodno zasebno pravo za slovanske države srednje in južne Evrope. Zbornik XII. — 59. Leitsätze für ein einheitliches internationales Privatrecht für die slawischen Staaten Mittel- und Südeuropas. Zeitschrift für osteuropäisches Recht, 1936. — 60. Mnenje o predhodnem načrtu za jugoslovanski občji državljanski zakonik. Slov. Prav. 1936—1938. — 61. Das Eherecht im Rechtsgebiet Slowenien-Dalmatien. Rechtsverfolgung im internationalen Verkehr IV. — 62. Pravni učinki sklenjenega zakona po predhodnem načrtu jugoslovanskega državljskega zakonika. Slov. Pravniki 1937. — 63. Nepravilnost določbe § 697 predosnove o. d. z.-a. Pravosude 1938. — 64. Načrt odškodninsko-pravnih določb za jugoslovanski državljanski zakonik. Zbornik XV. — 65. Gde da zakonodavac stavi naše buduče kolizione norme. Arhiv za pravne i društvene nauke 1939, XXXVIII. — 66. Bemerkungen zur Kollisionsnorm des internationalen Kaufgeschäfts. Blätter für Internationales Privatrecht 1939. — 67. Načrt priposestvovalno- in zastaralno-pravnih določb za jugoslovanski državljanski zakonik. Zbornik XV. — 68. Für die Beurteilung der internationalen privatrechtlichen Ver-

tragsverletzungen nach der lex loci laesionis. Mélanges Streit 1939. — 69. Načrt pooblastilno in poverilnopravnih določb za jugoslovanski državljski (obligacijski) zakonik. Zbornik XVI. — 70. Obrestovano posojilo in denarno posojilo de lege lata in ferenda. Zbornik XVII.

Dr. R. S.

Osebnosti. Začasno so bili nameščeni sodniki Golouh Ciril v Kostanjevici, Inkret Bruno v Velikih Laščah, Poljanec Franc v Ljubljani, namestnik drž. tožilca Trampuž Aleksander v Novem mestu, sodni pristav dr. Lampret Maksimilijan v Višnji gori. Nadalje so bili postavljeni za sodnike Kancler Anton pri sodnem stolu v Sarajevu, dr. Finžgar Alojz v Trebinju in Šmid Alojz v Križevcih. Sodniškega mesta pri sodišču v Višnji gori ni sprejel sodnik dr. Dougan Danilo. — Odvetniško pisarno je odprl dr. Švigelj Zdenko v Ljubljani. Izvrševanju odvetništva se je odpovedal dr. Schley Franc. — Umrli so dr. Bohinjec Joža, ravnatelj okrožn. urada, odvetnik dr. Pikuš Janko, vseuč. profesor dr. Lapajne Stanko, odvetnika dr. Rom Rihard in dr. Senčar Matej, apelacijski sodnik v pok. Küssel Franjo, višji sodni svetnik v pok. dr. Foerster Vladimir.

Odpoved življenjskega zavarovanja se v obojestranskem sporazumu izvrši lahko tudi ustno. Pokojnik je bil zavarovan za primer smrti ali doživetja in je bila premija za prvo in drugo leto plačana. Premija, ki je dospela v plačilo dne 1. junija 1932. za tretje leto, ni bila plačana, ko se je pokojnik 25. julija 1932 smrtno ponesrečil. Na opomin zavarovalnice, naj plača premijo, je namreč odklonil plačilo in izjavil, naj se zavarovanje razdere. Ko je bila polica predložena v plačilo, je zavarovalnica odklonila izplačilo zavarovalne vsote. Prinosnik police je nato zavarovalnico tožil in mu je sodišče prve stopnje tudi ugodilo. Prizivno sodišče je tožbeni zahtevek zavrnilo in prav tako tudi stol sedmorice odd. B dne 31. decembra 1934, Rv 685/33. Razlogi kasacijskega sodišča se glase:

V činjeničnem pogledu je prvo sodišče ugotovilo, da je P. (pokojnik) naročil svoji uradnici K., naj zavarovalničnemu uslužbencu T., ko bo prišel pobirati dospelo premijo, sporoči, da premije ne bo plačal in da naj se zavarovalna pogodba razdere. Nadalje, da je K. to res sporočila T. dne 16. julija 1932 in da je T. o tem obvestil toženo zavarovalnico dne 18. julija 1932 in da je toženka to sporočilo izvedla ter zabeležila v svojih knjigah razdor, kar se je zgodilo že 22. julija 1932. P. se je smrtno ponesrečil dne 25. julija 1932. V tej zvezi je tudi ugotovljeno, da sta se P. in toženka dogovorila, da imajo biti oddane vse izjave in vsa naznanila v smislu § 13 zav. zak. v pisni obliki, kakor tudi, da je premija dospela v plačilo že 1. junija 1932, da je tožena zavarovalnica često opominjala P. na plačilo in da je poskušala često, a brezuspešno pobrati dospelo premijo, nakar je P. šele izdal gori navedeno naročilo uradnici K. Na takih ugotovitvah ni druga stopnja ničesar spremenila in je druga stopnja zlasti pravilno navajala v razlogih smisel gori podanih činjeničnih ugotovitev prve stopnje. Drugačna trditev revizije tožeče stranke v spisu nima podlage in se ne more v tem pogledu govoriti o nobenem protislovju. Razlog nasprotja s spisi torej ni podan. Na ugotovljeni činjenični stan je pobijana sodba zavzela pravilno stališče. Res bi bil moral P. v smislu sklenjenega dogovora podatki odpoved v pisni obliki. Toda on se tega dogovora ni držal, ko je v resnici odpovedal pogodbo kar ustno. Res je tudi, da bi tožena stranka imela pravico odkloniti tako ustno

odpoved kot protipogodbeno. Vendar je bilo nesporno ugotovljeno, da se tožena zavarovalnica te pogodbene pravice ni poslužila. Tega revizija ne sme prezreti. Ker je P. sam opustil odpovedati pogodbo pisмено, svedea P. naknadno sam ne bi mogel izvajati v svojo korist nobene pravne prednosti ali ugodnosti. Ko on ni mogel tega storiti, je s tem tudi že rečeno, da tega tudi tčžitelj kot koristnik iz zavarovalne pogodbe ne more storiti, ker so v pogledu zavarovalnega predmeta od P. kot zavarovalca opravljena pravna dejanja obvezna tudi za tožečo stranko kot koristnico. Končno je kazati na § 157 zav. zak., da ni imela tožena zavarovalnica nobenega sredstva, da bi preprečila odpoved ter da predstavlja ta enostransko pravno dejanje P. kot zavarovalca oziroma tudi zavarovanca v smislu določb zavarovalne pogodbe. Zaradi tega ni bil potreben za veljavnost odpovedi pristanek tožene zavarovalnice kot dajalke zavarovanja.

Notariat v Nezavisni Državi Hrvatski. Po zakonski odredbi z dne 18. aprila 1941 je bil notariat (zakon o javnih beležnikih — notarjih — z dne 11. septembra 1930) na področju N. D. H. odpravljen, tedaj tudi v onih delih države, kjer je imel notariat že stare tradicije, kakor n. pr. v območju okrožnega sodišča v Dubrovniku. Notarji, ki so izvrševali, preden so postali notarji, odvetniški poklic, so se lahko takoj vrnili v svoj prvotni poklic. Bilo je pa tudi mnogo notarjev, ki niso izpolnjevali pogojev, da bi postali takoj odvetniki po zakonu o advokatih. Zato je bila izdana nova zakonska odredba z dne 15. julija 1941 o vpisovanju bivših notarjev v imenik odvetnikov. Bivši javni notarji se morajo vpisati v imenik odvetnikov tudi brez predpisane vežbe in odvetniškega izpita, če so sodni ali notarski izpit napravili vsaj pet let prej nego je stopila ta zakonska odredba v veljavo, če imajo vse druge pogoje za vpis v imenik odvetnikov in če so za vpis zaprosili v petih mesecih, ko je stopila ta odredba v veljavo.

Revolucija je ustvarila revolucionarno pravo in pomedla s starim uglednim pravniškim stanom!

Iz slovenske pravne zgodovine nam je znano, da sta v Ljubljani v času, ko še ni bil vpeljan notariat, sestavljala menične proteste vedno po dva odvetnika, ki sta nosila poleg svojega odvetniškega tudi naslov: menična protestna notarja. (Globočnik, Übersicht der Verwaltungs- und Rechtsgeschichte des Landes Krain, Ljubljana, 1895). Veljalo je tedaj načelo: poštenje enega notarja odtehta poštenje dveh odvetnikov!

Dr. Anton Urbanc.